

የኢትዮጵያ ፈተናዎችና መፍትሔ መንገዶች አስተያየት በቀለ ገሠ (ዶ/ር)

መግቢያ

በ20ኛውና 21ኛው ክፍለ ዘመን ሌሎች አገሮች ከጊዜ ወደጊዜ በአድገት ጎዳና ወደፊት ሲረገጡ እኛ ሁሉም ወደፊት ለፊት የምንሄደው። ከራሷ ተርፋ ሌሎች አገራትን መመገብ የምትችል ኢትዮጵያ ተመጽዋች ሆና ስትቀጥል ሳይ እጅግ በጣም ያስገርመኛል፤ ያሳዘነኛል፤ ያበግነኛል።

የሕዝባችን መከራና ሰቆቃ እየከፋ ሄደች። የአገሪቷ ህልውና ራሱ በጥቅር ውስጥ እየገባ መጥቷል። ለዚህም አላስፈላጊ ሰቆቃ ዛሬ በሥልጣን ላይ ያለው የወያኔ/ኢሕአዴግ አስተዳደር በግልፅ ይጠየቅበታል። ሆኖም ግን በአገሪቷ ላይ የተሻለ የፖለቲካ ለውጥ ለማምጣት ከተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶች፤ የሲቪክ ማህበራትና ግለሰቦች ጭምር ብዙ ነገሮች ይጠበቃሉ። እነዚህን ማሳሰቢያዎች እንደሚከተለው ሳቀርብላችሁ በጥሞና ተመልክታችሁ የሚቻላችሁን ሁሉ አስተዋጽኦ እንድታደርጉ በሕዝባችንና በኢትዮጵያ አምላክ ስም እጠይቃችኋለሁ።

1. የ21ኛው ክፍለ ዘመን ዋና ዋና አሳሳቢ ፈተናዎች

በተለይ ባለፉት 50 ዓመታት ውስጥ ኢትዮጵያና መሰል አገሮች ከባድ ከባድ ፈተናዎች ሲደቀኑባቸው ቆይተዋል። ዛሬ ደግሞ እየባሰበት ይገኛል። ሌሎች አገሮች ችግሮቻቸውን በተባበረ ክንድ እየቀረፉ ወደአድገት ጎዳና ሲያቀርቡ እኛ መጨረሻው ላይ እንገኛለን። ከነዚህ ውስጥ ቀጥለው የተመለከቱት ጥያቄዎች ከፍተኛና ቅድሚያ ትኩረት ሊሰጣቸው ይገባል ብዬ አምናለሁ፤ እስቲ እንመልከታቸው።

1.1 ከአምባገነን ሥርዓት ወደ ዲሞክራሲ ስለመሸጋገር አስፈላጊነትና ተጋድሎ

በኢትዮጵያና በተመሳሳይ የአፍሪቃ አገሮች ውስጥ የአምባገነን ሥርዓት የሚሊዮኖችን ሕይወት እንዳጠፋ፤ ንብረቶች እንዳወደመ፤ ህዝብ እንዳፈናቀለና እንዳሰደደ፤ የኢኮኖሚ ዕድገት እንዳቀጨጨጨና አላስፈላጊ ርሃብ እንደጋበዘ ማንም የማይስተው ሃቅ ነው። ዛሬ ብዙ የአፍሪቃ አገሮች በዲሞክራሲ ጎዳና መልካም መሻሻል ሲያሳዩ ኢትዮጵያ ዐይን ባወጣ አምባገነንነት ልዩ ሪከርድ በጥላ ከዓለም አገሮች ሁሉ በመጨረሻ ደረጃ ላይ ትገኛለች። እኔ እስከሰማሁትና እስከማወቀው ድረስ በአገራዊ ምርጫ መቶ ከመቶ ድምፅ አግኝቻለሁ ብሎ የዓለም መሳቂያ ሆኖ የሚታየው የወያኔ/ኢሕአዴግ አምባገነን መንግሥት ብቻ ነው። የወጪ ታሪካዊ ጠላቶች እየሳቁብን ናቸው፤ ወዳጆች ደግሞ ክፉኛ አዘኑብን።

ዲሞክራሲ፣ ግልፅነትና ተጠያቂነት ሳይኖሩ ሰላም፣ አገራዊ እርጋታ፣ ዕድገትና የህዝብ ደህንነት ሊረጋገጡ አይችሉም።

1.2 የመሬት ባለቤትነትና አጠቃቀም ችግሮች

በአፍሪቃ፣ በእስያ፣ በፓሲፊክና በአሜሪካ (ሰሜንና ደቡብ ጭምር) በዐለም ላይ ከነበሩት ችግሮች ዋናው የመሬት ንጥቂያ ነው። ነጥሪ ባለቤቶች ሲነጠቁ፣ ሲፈናቀሉ፣ ሲራቡና ሲያልቁ የወጪ ባለጉልበቶችና ወራሪዎች ይፈነድቁባቸዋል። ይህ ችግር የደረሰባቸው ብዙ አገሮች መሻሻል ሲያሳዩ በኢትዮጵያ አገራችን ግን ዛሬ እጅግ ከባድ ችግሮች እንደተፈጠሩ ይሰማል። በተጨማሪም በአገራችንም ካሁን በፊት አሳሳቢ ደረጃ ላይ ደርሰዋል ተብለው የተቆጠሩት ለብዙ ሺህ ዓመታት ሲታረሱ የቆዩ ከፊል የሰሜን ኢትዮጵያ ምድሮች ነበሩ። ዛሬ ግን በተለይ የህዝብ ቁጥር እየጨመረ በመምጣቱ ምክንያት ደኖች ተጨፈጨፉ፤ አፈር እየታጠበ ሄደ፤ መሬት ካለዕረፍት በተደጋጋሚ ታረሰ። በነዚህ ዋና ዋና ምክንያቶች የተቀሩትም የአገሪቷ መሬቶች ጠፍ እየሆኑ መጥተዋል። በዚህ ላይ የሰራ

ምድረበዳ በረሃውን ወደደቡብ እየገፋ ይገኛል። በተጨማሪም የአካባቢው አየር ብክለት ዓለምን በሙሉ እያሰጋ ይገኛል። የነዚህን ተጽዕኖዎች ለመቋቋም የሚያስችሉ ቴክኖሎጂዎች አሉ።

ዕውቀቱና ልምዱ ያሏቸው ወገኖች በአምባገነን መንግሥታት ስለማይፈለጉ የተገደሉት ሄደዋል፤ በአገር ውስጥ የቀሩት እንዳይሠሩ እጆቻቸውን ታስረዋል፤ እንዳይናገሩ አጅቻቸውን ተሸብበዋል፤ የተረፈው በስደት ላይ ይገኛል። ታዲያ አገሪቷን ማን ይንከባከባት?

1.2 ችግር፣ ርሃብ፣ በሺታና ቸኑፈር

ብዙ የዓለም ህዝብ ችግር፣ በሺታና ቸኑፈር ለማስወገድ ብርቱ ጥረት ሲያደርግ በመቆየቱ ምክንያት መልካም ዕድገት በማሳየት ላይ ይገኛል። ቸሩ አምላካችን እጅግ ምስጋና ይግባውና ያቺ የተቀደሰች አገራችን እጅግ በጣም ሃብታም ሆና የተፈጠረች ነበረች። በምድራችን ስፋት፣ በአፈሩ ለምነት፣ በወንዞቻችንና በሃይቆቻችን ብዛትና በተሟላ የተፈጥሮ ሀብት የተገነጸፈችና እጅግ የላቀች ቅድስት አገር ናት። እንኳን ለህዝባችንና ለሌሎችም የምትተርፉ አገር ነበረች። በዚህ ላይ በየዓመቱ ብዙ ቢሊዮን ፓዎንድ የወጪ እርዳታ እንደሚገባ ይነገራል።

ሆኖም ግን ከሁሉም በታች ከሆኑት በጣም ጥቂት አገሮች መካከል ሆና ትገኛለች። ርሃብና ችግር ቶሎ ቶሎ ይጎበኛታል፤ በቶሎም አይለቁትም፤ ሚሊዮኖች በየዓመቱ ይጠቃሉ፤ ሺህዎች እንደቅጠል ይረግፋሉ፤ ለምን ብሎ መጠየቅ ተገቢ ጥያቄ ይመስለኛል።

1.3 ስደት

ዕጣ ፈንታችን ሆነና በተለይ ያለፉት 40 ዓመታት የስደትና የጥፋት ዘመናት ናቸው ማለት ጥያቄውን ማጋነን አይሆንም፤ ሃቅ ነውና። የተማረው ክፍል አምባገነኖቹን ካልደገፈ ቦታ የለውም፤ ከተቃወመ ዲላማ ውስጥ ይገባል፤ ይታሰራል፤ ይቀጠቀጣል፤ ይሰቃያል። ተርፎ ካመለጠ ምርጫው ስደት ብቻ ነው። ወደ አገሩን ጥሎ ወጥቶ ሌሎች አገሮችን ያቀናል፤ አወሮጋና አሜሪካን ጭምር።

ወጣቱ በአገሩ የመማር፣ የመሥራትና በሰላም የመኖር ዕድል ካላገኘ አገሩን ጥሎ ለመሰደድ ይገደዳል። በስደቱ ጉዞ ላይ ስንቶች ለጋ ወጣቶች በየበረሃውና ባህሩ ላይ እንደቀሩ ቤት ይቁጠራቸው። ከተሻገሩም በኋላ የሚገጥሟቸውን አሰቃቂ ችግሮች ሁላችንም የሰማናቸው ናቸው። ታዲያ ወጣቶች በወደ አገራቸው ተምረው አድገው ተመንደገው በሰላም ካልተዘጋጁ የሚቀጥለውን ኃላፊነት ማን ሊረከው ይችላል? ትልቅ እንቅስቃሴ ሆኖብኛል።

1.5 የፈተናዎቹን ክብደት ለማጠቃለል፡

እንኳን አገራዊ ሁከት ተጨምሮበትና በሰላምም አየር እላይ ባጭሩ የተቀመጡትን ፈተናዎች መወጣት ቀላል ሥራ አይሆንም። የወጪ መንግሥታት የየራሳቸውን ጥቅም ብቻ ነው የሚያሳድዱት። ብዙዎቹም ከፋፍለው በመግዛት ነው የሚነግዱብን። ከሁላችንም ዜጎች ብዙ የተቀናጀ ጥረት ይጠበቅብናል። ሰላምና እርጋታ ከተገኘ ግን ለብዙዎቹ ፈተናዎቻችን መፍትሔ መንገዶች ይኖራሉ። የአገሪቷ መወደቅ ለማንም ዜጋ አይበጅምና ሁሉም ዜጋ ሊያስብበት ይገባል።

2. ለወያኔ/ኢሕአዴግ አስተዳደር ያለኝ መልእክት፤

2.1 ወደመንግሥት ሥልጣን አመጣጥ

በምን መንገድ ወደሥልጣን እንደመጣችሁ አትርሱ፤ ሁሉም ዜጋ የሚያወቀው ነገር ነው። የአገራችን ታሪክ እታች ባጭሩ እንደተመለከተው እራሱን ይደጋግማል፤ አሁን ደግሞ እየባሰበት ይገኛል።

በግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ የሥልጣን ወቅት ዘመናዊ ሕገ መንግሥት ወጣ፤ ብዙ ትምህርት ቤቶች፣ ኮሌጆች፣ ክሊኒኮች፣ ሆስፒታሎች፣ ወዘተ ተገነቡ። ካገርም ወጪ አፍሪቃ አገሮች ከቅኝ ግዛት ነፃ እንዲወጡ ታላቅ ዕርዳታ ተሰጠ። ሰሜንና ደቡብ ሱዳኖች እንዲስማሙ ታላቅ አስተዋጽኦ አደረጉ። ለአፍሪቃ አንድነት ድርጅት ምሥረታ ቁልፍ ሚና ተጫወቱ። ከዐለም መንግሥታት ምሥረታ በፊት በነበረው ሊግ አፍ ኔሽንስ ውስጥም አገራችንን አባል በማድረግ ብዙ ጥረት አድርገዋል። ሆኖም ግን አገዛዙ የባላባታዊ ሥርዓት ስለነበረ በተለይ ጨሰኞች ክፉኛ ተጨቆኑ። ድህነትና ርሃብም ተደጋገሙ። የመሬት ይዘታንና የዲሞክራሲ ጥያቄዎችን መመለስ አቃታቸው። ያገራችን የኢኮኖሚ

ዕድገት የሚፈለገውን ያህል ሊንቀሳቀስ አልቻለም። በዚህም ምክንያት የታሪክ ሂደት ሆነና የባለባታዊ ሥርዓት አክትሞ መሬት ላራሹ እንዲሆንና ዲሞክራሲ እንዲሰፍን በተደረገው ረጅም ትግል የንጉሠ ነገሥቱ ዙፋን ሊወድቅ ቻለ።

በወቅቱ የተጠናከረ ተቃዋሚ የፖሊቲካ ፓርቲ ባለመኖሩ የሕዝቡ ትግልና ድል በወታደሮች ተቀማ። ነገር ግን ምንም እንኳን የፖሊቲካ አስተዳደር ብቃት ሳይኖረው በእጁ ባለው ጠብ መንጃ አማካኝነት ሥልጣን ላይ ቢቆናጠጥም በጦር ኢኮኖሚ ወስጥ እንኳን ሆኖ ብዙ መልካም ለወጦች አሳይቶ ነበር፤ የመሬት አዋጅ ሙከራ፤ መሠረተ ትምህርት ማስፋፋት፤ የመንገዶች፤ ድልድዮች፤ ከሊኒኮች፤ ሁስፒታሎችና ኮሌጆች ግንባታዎች። በዚህም ላይ እጅግ በጣም ብዙ ወጣቶች ለከፍተኛ ትምህርት ወደወጪ ተልከዋል። ነገር ግን ዲሞክራሲ ታፈነ። ሕዝብ ለሚያሰማው የዲሞክራሲ ጥያቄዎች ምላሹ ርሸና ሆነ። በዓለም ታይተው የማይታወቁ ፋሺስታዊ እርምጃዎች ተወሰዱ፤ ማሰር፤ መደብደብ፤ ማሰቃየት፤ መረሸን፤ ወዘተ። አብዮት ልጁን ትበላለች እየተባለ ፤ የፊዩል ወጠጠ ተዘፈነብን። ከዚያም በኋላ ደርግ ልቡ አበጠበት፤ በሥልጣን ሰከረ። ብዙ ጄነራሎችንም ጭምር እንደጠላት ቆጥሮ በላቸው። ከዚያ በኋላ አወራ ያጣው የኢትዮጵያ ሠራዊት ሃሞቱ ፈሰሰ፤ ተስፋ ቆርጦ አፈገፈ። በሂደቱም ደርግ በገዛ ኃጢአቱና በሕዝባችን የረጅም ጊዜ ቆራጥ ትግል ኃይሉ መነመነ። በመጨረሻ በለንደን ላይ በሄርማን ኮህን ሰብሳቢነት የወሸት የሰላም ኮንፌረንስ ተጠራ። በኮንፌረንሱ ላይ ሀብረ ብሔራዊ የሆኑት ተቃዋሚ ድርጅቶች እንዲሳተፉ አልተፈቀደም። ለሦስት ቀናት የታሰበው ጉባኤ የእውነት አልነበረም። ቀድመው የወሰኑትን ወሳኔ በግልጽ አበሰሩ። የተፍረከረኩት የደርግ ልዑካን ወደ አሜሪካ አቀኑ። ካለብዙ እንቅፋት ስተት ብላችሁ በምዕራቦቹ ቡራኬ ጭምር ለሥልጣን በቃችሁ።

በትግል ላይ በነበራችሁበት ጊዜ ታራምዱት የነበረው የመንገጠል ጥያቄ ብዙ ኢትዮጵያውያንን ሲያሳዝን የኖረ ቢሆንም ቅሉ ከደርግ የባሰ መንግሥት አይመጣም በማለት ብዙ ዜጋ በቀና ፊት ተቀብሏችሁ ነበር። ሥልጣን ላይ ከወጣችሁበት ጊዜ ጀምሮ ብዙ ግንባታዎች ተዘርግተዋል፤ ትልልቅ ፎቆችና ሰፋፊ መንገዶች ተሠርተዋል፤ በየክልሉ ብዙ የኒቬርሲቲዎች ተገንብተዋል። በጎኑ ግን ከፈጸማችኋችሁ ከባድ ከባድ ጥፋቶች መሃከል እታች ባጭሩ የተመለከቱትን ማቅረብ ማጋነን አይመስለኝም።

2.2 የተፈፀሙ ከባድ ጥፋቶች ባጭሩ፤

(ሀ) የአገሪቷ ሕሊና እንዲናጋ እየተደረገ ነው ያለው

እኔ በመሠረቱ ዲሞክራሲያዊ ከሆነ ፈዴራላዊ ሥርዓት ጋር ትግር የለብኝም። እናንተ ግን ፈዴራላዊ ሥርዓትን እንደመሠሪያ በመጠቀም ሕዝቡን ከፋፍላችሁ በመግዛት ላይ ናችሁ። ጎሣን ከጎሣ፤ ሃይማኖትን ከሃይማኖት፤ ወገንን ከወገን ጋር ታጋጫላችሁ። ትግል ከጀመራችሁበት ጊዜ እንስታችሁ አማራውን በመነጠል አላማ ወስጥ መግባት እንዳለበት አድርጋችሁ እንደ ዋና ጠላት ቆጠራችሁ። በማንነታቸውም ምክንያት ብዙ አማሮች ተቀጠቀጡ፤ ታሰሩ፤ ተሰቃዩ፤ ተፈናቀሉ፤ ተገደሉ። ይህ ትልቅ ኃጢአት ነው፤ ባለፉት በተፈራረቁ ጨቋኝ ሥርዓቶች ሥር በጎጃም፤ በጎንደር፤ በሰሜን ሸዋ፤ ወዘተ የሚኖሩት ጭቁን ዜጎች ከሌላው ወገን የተሻለ ምንም ጥቅም እንዳላገኙ የተሰወረ ሃቅ አይደለም። ለአገር አንድነትና ነፃነት መቆርቆር ደግሞ እንደጠላት የሚያስቆጥር መሆን አልነበረበትም። እግዚአብሔር የሰጠውን ስብዕና ሆነ ንብረት (መሬት ጭምር) ሊነጠቅ ከቶ አይገባውም። እንዲሁም የአሮም ህዝባችን ክፉኛ እየተሰቃየ ይገኛል፤ ይታሰራል፤ መሬቱን ይቀማል። በሌሎቹም የአገሪቷ ክፍሎች ተመሳሳይ ጉዳዮች እየደርሱ እንዳሉ ይታወቃል።

(ለ) ብዙ ሕዝብ መሬቱን እየተነጠቀ በመፈናቀል ላይ ይገኛል

እላይ እንደተጠቀሰው ዛሬ በአገራችን የመሬት ንጥቂያ ከዋና ትግሮች አንዱ ነው። በአማራ፤ በአሮም፤ በጋምቤላ፤ በአፋር፤ ወዘተ ሕዝቡ መሬቱን እየተቀማና እየተፈናቀለ ይገኛል። ንጥቂያ የሚለው ቃል የተመረጠበት ምክንያት የወጪው ስምምነት በአብዛኛው የሚፈፀመው ከአካባቢው የመሬቱ ባለቤቶች/ተጠቃሚዎች ፍላጎትና ይሁንታ ወጪ በመፈጠራቸው ነው። የአገሬው ነዋሪና ተጠቃሚ ሕዝብ በጉልበት ከመሬቱ ሲፈናቀል ብዙ መዘዞች ይፈጠራሉ፤ በጉልበት የተፈናቀለው ወገን ሰብዓዊ መብቱን ይነጠቃል። ርሃብ ላይ ይወድቃል። ገበሬ መሬቱን ከተነጠቀ ሕይወቱም ታሪኩም ጠፋ ማለት ነው። በዚህም ላይ ጥሩ ስምምነትና ከፍተኛ ቁጥጥር ካልተደረገ የወጪ ኢንቬስተሮች የሚሮጡት ለትርፋቸው እንጂ ለአካባቢው ሕዝብ ሆነ ለአየሩ ጥራት አይደለም፤ ደኑ ሊጨፈጨፍ፤ አየሩና ወንዙ ሊበክል ይችላል። ይህ ብክለት አካባቢውን ብቻ ሳይሆን ወንዙንና አየሩን ተከትሎ በሩቁ የሚኖሩትንም አያሌ ዜጎች፤ ከብቶችና አራዊት ጭምር ሊያጠቃና ሊያጠፋ ይችላል። ስለዚህ መሬቱን የተነጠቀው ዜጋ መብቱን ለማስጠበቅ ሲል ትግል ወስጥ እንዲገባ ሲገደድ ሰላም፤ እርጋታና ዘለቄታ የሚኖረው ዕድገት ሊናጋ አይችልም ወይ?

(ሐ) የኢኮኖሚ ምዝብራ ይታያል

ከገዢው ቡድን ጋር ቁርኝት ያሏቸው ጥቂት ግለሰቦች ባንድ ሌሊት በቢሊዮኖች ሲቆጥሩ ሰፊው ሕዝብ ግን በችጋርና በረሃብ አለንጋ እየተጠበሰ ይገኛል። የኑሮ ወድነት እጅግ አስቃቂ ነው። የሚበላ ያጣ ሰፊው ወጣት ዕድሉ ስደት፤ እንግልትና ሞት ብቻ ሆኖ ይታያል። ዝሙት አዳሪነት እየጨመረ ነው። ለማንነት፤ ህመም (የአዕምሮ ጭምር)፤ በቁምም ሆነ እስከመጨረሻው መሞት የተለመዱ ዕጣ ፈንታዎች ሆነው ይታያሉ።

መፍትሄው እጅግ በጣም ቀላል ነበር፤ እኩልነት ማምጣት፤ የአገር ንብረት የህዝብ መጠቀሚያ መሆኑን ማረጋገጥና ዘለቄታ የሚኖረው የኢኮኖሚ ዕድገት መዘርጋት ነበር።

(መ) የዲሞክራሲ አቀንቃኞች እንደጠላት ይቆጠራሉ

ዲሞክራሲ ታፈነ፤ የተቃዋሚ የፖሊቲካ ድርጅቶች መሪዎችና ነጻ ጋዜጠኞች እንደጠላት እየተፈረጁ ይታሰራሉ፤ ይሰቃያሉ፤ ይሰደዳሉ። ይህ ችግር ለወያኔ አዲስ ነገር አይደለም። ከሸአቢያ ጋር በመተባበር ደብዛቸውን ያጠፋቸውን የኢሕአፓ ሃቀኞችና ቆራጥ መሪዎች የነበሩትን (በአብነት ጸጋዬ ገ/መድህን (ደብተራው)፤ ስጦታው ሁሴን፤ አረጋሽ በርታና በለጠ ዓምሐን) ዬት እንደወደቁ እንኳን እስካሁን ድረስ የተናገሩት ነገር የለም። እነዚያ የአገሪቷ አለኝታ የነበሩት ብሩህና ብርቅዬ ወጣቶች ለመሬት ላራሹ፤ ለዲሞክራሲና ለዜጎች እኩልነት ቆርጠው ከመታገል በስተቀር የፈጸሙት ምንም ኃጢአት ባለመኖሩ **ቦታሪክና በእግዚአብሔር ፊት ብቻ ሳይሆን በሕግም ያስጠይቃል።**

ህዝብን በማሸበርና ዲሞክራሲን በማፈን ሰላም ከቶ ሊገኝ አይችልም። ሰላምና እርጋታ ሳይኖር ዘለቄታ ያለው ዕድገት ሊመጣ አይችልም። መጨረሻው ተያይዞ መጥፋት ብቻ ነው። ወርቃማ አማራጮች እያሉን ለምን እንደዚህ ዓይነቱ እኩይ ተግባር እንደተመረጠ ከቶውንም አይገባኝም።

(ሠ) የተማረው ወገን እንደጠላት ይቆጠራል

ከገዢው ቡድን ጋር ያልወገነው የተማረው ክፍል ተገለለ፤ አገሪቷ እጅግ ለፍታ ያስተማረቻቸው ልጆችዋ ካላገለገሏት ማን ሊያሳድጋት ይችላል? ባለፉት አሥርት ዓመታት ደህና የተማሩና የሥራ ልምድ ያካበቱትን ባለሙያዎች የሲቪል ኮሌጅ ለብለብ ምሩቃን ሊተካቸው አይችሉም። ባገሩ መኖርና መሥራት ያልቻለው ንፁሕ ዜጋ ተበትኖ ዓለም አቀፍ ድርጅቶችንና መዕራባውያን አገሮችን ሲያገለግልና ሲያቀና ይገኛሉ።

(ረ) በተለይ በወጣቶች ላይ የሚደርሰው ግፍ ቀላል አይደለም

የገዢው ቡድን አባላትና ደጋፊዎች ካልሆኑ በስተቀር የመማር፤ የመመሪቅና የመሥራት ዕድል የማያገኙት ወጣቶች በከባድ ችግር ላይ እንደወደቁ ይሰማል። በርሃብና በችጋር የተጠበሰውን ዜጋ ከባርነት በማይሻል ሁኔታ ለዐረብ አገሮች ማመቻቸት ያስጠይቃል?

ይባስ ብሎ በዐረብ አገሮች ሲቀጠቀጡ፤ ሲደፈሩ፤ ሲሰቃዩና ሲገደሉ እንናቸው አለመቆምና አለመከላከል ከሁሉም የበለጠ ኃጢአት መሆኑ እንዴት ተሳናቸው?

(ሰ) ለማጠቃለል፡

ወድ አገራችን ያለችበትን ጣጣና ወዴት እየመራች እንዳለች ሁሉም ዜጋ እኩል የሚረዳና የሚጨነቅ አይመስልም። የወድ አገራችን መንግስት፤ መከፋፈልና አያድርገው እንጂ መጥፋት ለማን ይበጃል? ባባቶቻችንና በአያቶቻችን ደምና አጥንት ተገንብታ ለብዙ ሺህ ዓመታት ተከብራ ኖራ በዓለም አቀፍም ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጋ እስካሁን የደረሰችውን ያቺን ቅድስት አገር ዛሬ ጉልበትና ጠብ መንጃ አለን ባዮች ከፍተኛ መዘዙን ባለማስተዋል አጥፍተዋት ቢሄዱ በምድርም በሰማይ ሊያስጠይቃቸው እንደሚችል መገንዘብ ይኖርባቸዋል። አስተወሉ ለተመለከተ ሁሉ ዜጋ እነዚህን ጥያቄዎች መረዳት ከባድ ሆኖ አይመስለኝም።

3 የተቃዋሚ ድርጅቶች አዎንታዊና አሉታዊ ተጽዕኖዎች

(ሀ) መግቢያ

በሰማዩ በስተቀር በምድር የመንግሥት ጥሩ የለውም። ሁሉም የየራሱንና የደጋፊዎቹን ጥቅም ነው የሚያስቀድም። መንግሥት በአብዛኛው መልካም ነገር የሚሠራው በሕዝቡ ሲገደድ ነው። ሕዝቡን የሚያስተባብሩት ደግሞ ተቃዋሚ ድርጅቶች ናቸው። 'አንድ ሕዝብ የሚገባውን መንግሥት ያገኛል' የሚልም አነጋገር አለ። የተጨቆነው ወገን ጭቆናውን ተቀብሎ ቁጭ ካለ ሲሰቃይና ሲያልቅ ይኖራል። ጭቆናው በቃኝ፤ አንገፈገፈኝ ብሎ ተባብሮ ለመብቱ የታገለገለ ህዝብ ግን የሚያስፈልገውን ለውጥ ያመጣል፤ የታወቀ ሃቅ ነው።

ተቃዋሚ ድርጅቶች ሀብረት ካጡ፤ እርስ በርሳቸው ከተጠላለፉና ከተዳከሙ ሕዝቡን ማስተባበር አይቻላቸውም። የአምባ ገነን መንግሥታትን ዕድሜ ብቻ ነው የሚያራዝሙት። ባለፉት 40 ዓመታት ገደማ በኢትዮጵያ የትግል ታሪክ ውስጥ የታየው ይህ ዓይነት ነበር። ጥሩ አእምሮ ያለው ዜጋ ይህን ሃቅ ሊክድ አይችልም።

'ኢትዮጵያ ሀገሬ፤ ሞኝ ነሽ ተላላ፤ የሞተልሽ ቀርቶ የገደለሽ በላ' ይላል የአገሬ ሰው።

ዐፄ ቴዎድሮስ ለወድ ሀገራቸው ዕድገትና ሕልውና ብለው ሲወድቁ ከጎናቸው የቀሩት ገብርዬና ጥቂት ወገኖች ብቻ ነበሩ። ካህኑ ጭምር ነበር ጠላት የሆነባቸው። በቀ/ኃ/ሥ ዘመን ላገሩ ነፃነት ከተዋደቀው አርበኛ ይልቅ የተንደላቀቀው የባንዳው ክፍል ነበር። በተፈራረቁት መንግሥታት ሥር ሃቀኞች ለዲሞክራሲና ለእኩልነት ደማቸውን እንዳፈሱና አጥንታቸውን እንደከሰከሱ ታሪክ ሲያስታውሳቸው ይኖራል። በአንፃሩም ደግሞ ረጅም ራዕይ የሌላቸውና የማይተባበሩ ተቃዋሚ ተብዬዎችና ሆድ አደር ተለጣፊዎችም ከባድ ጥፋቶች ሲደጋግሙ ይታያሉ። ሀብረትና ዲሞክራሲ እያሉ ባፋቸው ይሰብካሉ፤ በተግባር ግን አፍራሾች ሆነው ይታያሉ። አንዴ ተለጥፈው ገብተው በካድሬነት በማገልገል ህዝባችንን ይረግጣሉ፤ ፍትህ ያዛባሉ፤ ምርጫ ያጭበረብራሉ፤ ወደወጪ ሲወጡ ደግሞ ለከባድ ጥፋቶቻቸው ገና ይቅርታ እንኳን ሳይጠይቁና ንስሐ ሳይገቡ የህዝብ አስተማሪዎችና መከሪዎች መሆን ይፈልጋሉ፤ መድረክም የሚሰጠው በአብዛኛው ለነዚህ ዓይነት አጭባቢዎች ነው። ለሚቀጥለውም መንግሥት ደግሞ ዐይን አወጥተው ፊት ለፊት ቆመው ይጠባበቃሉ። ሃቀኞችንና አርበኞችን ማን ይፈልጋቸዋል? የረባ ለውጥ ለማምጣት እንደመተባበር እንቅፋቶች እየሆኑ የአምባገነን መንግሥታትን የጭቆናና የህዝባችንን ሰቆቃ ዘመን ሲያራዝሙ የሚታዩ ሰዎች ናቸው። እኔ ብቻ ካልገዛሁ፤ እኔ ብቻ ካልመራሁ፤ እኔ ብቻ ካልበላሁ እያሉ ይስገበገባሉ።

ሰዎች ከሆንን ካለፉት ጥፋቶች መማር ይኖርብናል። ሁሉንም ባንድ ላይ መጨፍለቅና መፈረጅ ኃጢአት ነው። እያንዳንዱ ዜጋ ትክክለኛውን ግንዛቤ መጨበጥ ይኖርበታል። ሀቁን በመገንዘብና በመንተራስ ዲሞክራሲያዊ ሥርዓት በጋራ መመስረት ይኖርብናል። ከዚህ በታች ከተመለከቱት ካለፉት ጥፋቶችና ወድቀቶች ካልተማርን እንዴት ወደፊት መራመድ ይቻላል?

(ለ) በርርማዊ ቀዳማዊ ኃ/ሥላሴ ዘመነ መንግሥት

እላይ ባጭሩ እንደታየው፤ ሥርዓቱን ለመጣልና ዲሞክራሲን ለመገንባት በተለይ ከ1950ዎቹ ጀምሮ ግልጽ ትግል ተጀመረ። እነ ጄነራል መንግሥቱ ነዋይ፤ ገርማሜ ነዋይና ወርቅነህ ገበየሁን የመሳሰሉት ሃቀኛ ዜጎች ከፍተኛ ጥቅማቸውን ብቻ ሳይሆን ሕይወታቸውን ጭምር መስዋዕት በማድረግ በንጉሡ ላይ መፈንቅለ መንግሥት ለማካሄድ ሙከራ አደረጉ። ዳሩ ግን በዘመኑ በቂ ተመክሮ ባለመኖሩና ባንዳንድ የውስጥና የውጪ ራስ ወዳዶች ሴራ ሊከሸፍ ቢበቃም ታላቅ ምሳሌ ጥሎ አለፈ። ከዚያም በመቀጠል በዓለም ገናናነትና ዝናን ያተረፈው ሀቀኛው የተማሪዎች እንቅስቃሴና ትግል እነዚህን ጭቆናዎች ለማስወገድ ከፍተኛ መስዋዕትነት ከፍሏል። በተቀናጀ የሕዝብ ትግል የታላቁ ንጉሠ ነገሥት የአገዛዝ ዘመን አከተመ።

(ሐ) በወታደራዊ አገዛዝ ዘመነ መንግሥት

የንጉሠ ነገሥቱ አገዛዝ በሚያከትምበት ወቅት በደንብ የተደራጀ የፖሊቲካ ቡድን አልነበረም። በመሆኑም ለወጡ በወቅቶች ሊጠለፍ ቢቃ። ዲሞክራሲ እንደገና ታፈነ፤ አምባገነንነት ነገሠ። በመሆኑም የተማሪው እንቅቃሴ እያየለ መጣ። በመቀጠልም ከዝነኞቹ የተማሪዎች፤ መምህራን፤ ሠራተኞች፤ ወዘተ እንቅስቃሴዎች የፈለቀው የኢትዮጵያ ሕዝብ አብዮታዊ ፓርቲ (ኢሕአፓ) ቅልጥ ያለ ትግሉን አቀጣጠለ። እንደነመኑሶን የመሳሰሉት ድርጅቶች ግን ከደርግ መንግሥት ጋር ወገኑ። ምናልባት የኢሕአፓ አባላት ተጠራርገው ካለቁ በኋላ ሥልጣኑን ከወታደሮች እጅ በቀለሉ ለመንጠቅ የሚችሉ መስሏቸው ይሆናል። በኋላ ግን ደርግም ነቃባቸውና እነርሱንም ጠራርጉ ከኢሕአፓና ከሌሎች ጠላቶቹ ጋር ባንድ ጉድጓድ ቀበራቸው። 'በቁማቸው ጎን ለጎን ቁመው በህብረት መታገል ያልቻሉት የኢትዮጵያ ልጆች ባንድ ጉድጓድ ተከተቱ' ተብሎ በታሪክ ተመዘገበ።

እዚህ ላይ አንድ እውነታን ማስጨበጥ እፈልጋለሁ። ኢትዮጵያ ያፈራቻቸው እጅግ በጣም ብሩህ የነበሩ ወጣቶች፤ መምህራን፤ መሃንዲሶች፤ ነርሶች፤ ዶክተሮች፤ ወዘተ ለዲሞክራሲና ለእኩልነት ሲሉ የከፈሉትን የሕዲወት መስዋዕትነት ታሪክ ሲያስታውስ ይኖራል። ዛሬ ወደኋላ እየተመለከቱ እነዚያ ተማሪዎች ተሳስተዋል፤ እግዚአብሔርን ረሱ፤ ፀሐዩን ንጉሡ መንካት አልነበረባቸውም፤ የባሰውን አመጡብን፤ ወዘተ እያሉ ባለማወቅ የሚከንኗቸው ወገኖች ሲያጋጥሙኝ እጅግ በጣም አድርጌ አዝናለሁኝ። እላይ እንደተጠቀሰው በትግሎቹ ረጅም ሂደቶች ውስጥ አንዳንድ ስህተቶች አልተሠሩም አልተባለም። በሃይማኖት ላይ ግን ሁን ብሎ የዘመተ ትውልድ አልነበረም። አብዛኞቹ በቤተክርስቲያን ወይም በመስጊድ ውስጥ ተወልደው በመልካም ሥነ ምግባር ያደጉ፤ ፈሪሃ እግዚአብሔር ያልተለያቸው፤ ከራሳቸው በላይ ለአገራቸውና ለህዝባቸው የሚያስቡና የሚቆረቆሩ ወርቅዬና ብርቅዬ ልጆች ነበሩ፤ ከወንድም ከሴቱም። በቤተክርስቲያን አስተዳደር ላይ የነበረው ቅሬታ ቢኖር በጭፍን ነገሥታትን፤ መሪዎችንና መኳንንትን ብቻ እያወደሱ የተጨቆነውን ወገን በመዘንጋታቸው ነበር፤ አሁንም ነው። ስለዚህ ታሪክ የሚገመገመው በወቅቱ በነበረው ንቃት ሕሊና እና በተወሰደው የትግል እንቅስቃሴ እንጂ በዛሬ መነጻር መሆን የለበትም ብዬ አምናለሁ። ያለፈውን እንደታሪክ እያየን፤ ከመልካም ጎኖቹ መልካም ትምህርቶች እየቀሰምን ዛሬ የተሻለውን ወይንም ቢያንስ እኩል አስተዋጽኦ ከፍሎ አገርን ከጥፋት ማዳን እንጂ ያለፈውን ሁሉ እኩል እየኮነኑ ቁጭ ብሎ ማላዘንን እግዚአብሔር አይወደውም፤ ለወገንም ለታሪክም አይበጅም። ትላንትን ለዚያውም በተንሸዋረረ መነፅር እያዩ የትውልዱን አባላት እንዳሉ ለመኮነን መሞከር ከማህበረሰብ ሳይንስም አንፃር ትልቅ ስህተት ይሆናል። የዚያ ትውልድ ተማሪዎች እኮ በኢትዮጵያ ምድር ተወልደው፤ ኢትዮጵያውያን/ት ሆነው ኖረው፤ ኢትዮጵያ አለባት ብለው ላዩትና ላመኑበት ችግር፤ መፍትሄ ይሆናል ብለው ባመኑበትን አቋም ፀንተው ኢትዮጵያዊ/ት እንደሆኑ ነው የሕይወት ዋጋ የከፈሉት!

ሚዛናዊ በሆነ መንገድ ሁቁን በይበልጥ ለማስጨበጥ ከነፃ ዜና አወታሮች ብዙ ይጠበቅባቸዋል። ሰው ይሞታል፤ ይገደላል፤ ታሪክ ግን አይሞትም፤ መረሳትም የለበትም። ከዩት እንደመጣንና አሁን ያለንበትን ካላወቅን ወዴት እንደምናመራ በቅጡ ልንገነዘብ አይቻለንም። ከጥፋት ይሰወረን።

(መ) በወያኔ/ኢህአዴግ አገዛዝ

እላይ እንደተገለጠው ከመግባታቸው በፊት በለንደን ላይ በተዘጋጀው የይስሙላ 'የሰላም' ጉባኤ ላይ የተሳተፉት መገንጠልን የሚያራምዱ የፖሊቲካ ኃይሎች ብቻ ነበሩ። እነ አነጻ ተከትለው ገብተው የሽግግሩን ቻርተር ፈርመው ተቀላቀሉ፤ ብዙም ሳይቆዩ በሥልጣን ድልድል ተጋጭተው በገቡበት አይሮፕላን ካገር ኮበለሉ። አንዳንዶቹ ደግሞ በግልም ሆነ በቡድን እየሆኑ ካሜሪካና ካወሮፓ ሄደው አንዳንድ ቦታዎች ያዙ።

እዚህ ላይ በ2003 ዓ/ም ስለተፈጠረው ህብረት ትንሽ ልጠቅስ አወዳለሁ። የሕዝቡ ብሶት እየተባባሰ በመምጣቱ ምክንያት ባገርም ሆነ በወጪ ያሉት ወገኖች ተነቃንቀው አስፈሪ ትግል ጀመሩ። በ2003 ዓ/ም (በፈረንጆች አቆጣጠር) 15 የተቃዋሚ ፖሊቲካ ድርጅቶች ለ15 ቀናት በር ዘግተው ተወያይተው ተማምለው ህብረት ፈጠሩ። እነ ብጽዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሪዮስና፤ ሎሬት ጸጋዬ ገ/መድህን የመሳሰሉ እጅግ በጣም የተከበሩ አባቶች ተሳትፈው ግሳጼ፤ ምክርና ቡራኬ ሰጧቸው። ይህም ለሰላም ወዳድ ወገኖች በሙሉ ታላቅ ብሥራት ነበረ። የህብረቱም ሠነድ የሚከተሉትን ታላላቅ ስምምነቶች ያካተተ ነበር፤

- ❖ ትግሉ በሰላማዊ መንገድ እንዲሁን፤
- ❖ በታቀደው የ2005 ዓ/ም አገራዊ ምርጫ ላይ ለመሳተፍ የሚከተሉት አስፈላጊ ቅድመ-ሁኔታዎች መሟላታቸውን ማረጋገጥ እንደሚኖርባቸው፤ የነፃ ምርጫ ቦርድ መመስረትና በያንዳንዱ ምርጫ ኬላ ላይ ዓለም አቀፋዊና አገራዊ ገለልተኞች ታዛቢዎች መገኘት እንደሚኖርባቸው፤

- ❖ ሁሉም የፖሊቲካ ድርጅቶች እኩል እንዲሳተፉ ሁኔታዎች መመቻቸት እንደሚኖርባቸው፤
- ❖ እነዚህ ሁኔታዎች ካልተሟሉ ግን ከምርጫው መገለልና የሕዝብ ሰላማዊ አመፅ መቀስቀስና መምራት ግዳጅ መሆን እንዳለበት ተስማምተው ተፈራረሙ።

ዳሩ ግን ተደጋጋሚ ዕድላችን ሆነና ገና ዓመት ሳይሞላቸው አንዳንድ አባላት ህብረቱን ጥለው ወጡ። በህብረቱ ጎን ቅንጅትን ፈጠሩ። አሁንም ተስፋ ሳይቆረጥ ህብረትና ቅንጅት የጋራ ትግል ለማካሄድ ተስማሙ። እጅግ የሚያሳዝነው ግን በእነዚህ ስምምነቶችና ቃልኪዳኖች ብዙም መግፋት አልተቻለም። ይባስ ብሎም ብዙ አባላት የነፃና ፍትሐዊ ምርጫ ሥነ ሥርዓት ቅድመ ሁኔታዎች ገና ሳይሟሉ የሕዝባችንን ጥያቄ ንቀው ዘልለው በምርጫው ውስጥ ተሳተፉ። ከዚያ በኋላ በግለሰቦቹና በፓርቲዎቻቸው ላይ የደረሰውን አሳዛኝ ድርጊትና የሕዝባችንን ተደጋጋሚ ሰቆቃ ሁሉም ዜጋ የሚያወቀው ሃቅ ስለሆነ መዘርዘሩ ጊዜ ማባከንና ሰው ማሰልፈት ይሆናል በማለት ዝርዝር ውስጥ መግባት አልፈለግሁም።

፬ኛ/ የአማራጮች ግምገማ (Options Appraisal)

አሁን ባለንበት ቀውጢ ዘመን ሊወሰዱ የሚችሉ አማራጮችንና የያንዳንዱን ጥቅምና ጉዳት እንደሚከተለው ማየትና መመርመር ይገባል ብዬ አምናለሁ።

(ሀ) ሁኔታዎችን እንዳሉ መተዉ

የባሰው እንዳይመጣና አገሪቷም እንዳትበተን ያለው መንግሥት ቢቀጥል ይሻላል የሚሉ ጥቂት ሰዎች አሉ። አብዛኞቹ ግን ወያኔ/ኢሕአዴግ 25 ዓመታት ገዝቷል፤ በእነዚህ ረዥም ዘመናት ብዙ ጉዳቶች ደርሰዋል፤ ዛሬ ደግሞ አገሪቷ በጊዜያዊ አዋጅ ስር እየሞቀቀች ትገኛለች፤ በቃ፤ ለሁሉም ጊዜ አለው፤ ማንም ኃይል ለዘለዓለም ሊቀጥል አይችልም፤ የለውጥ ሰዓት ደርሷል ይላሉ። ስለዚህ ባለው ሁኔታ ለረዥም ጊዜ የመቀጠል ዕድሉ በጣም የመነሻ ይመስላል። መንግሥትም ሆነ ህዝቡ ይህንን ጠንቅቀው የሚገነዘቡ ይመስላል። ስለዚህ ይህ እንደጥሩ አማራጭ ሊወሰድ የሚችልበት ሁኔታ ያለ አይመስልም።

(ለ) ቅድስት አገር ማፍረስና ዘመነ መሣፍንትን መመለስ

የግንጠላ ዓላማን የሚያራምዱ ጥቂት ግለሰቦችና ቡድኖች ኢትዮጵያ መፍረስ አንዳለባት ሲሰብኩ ይሰማሉ። በዚህም ላይ የአፍሪቃን ምድር መልሰው ሊቀራመቱ የሚሹና በተለይ ለኢትዮጵያ ጥፋት የማይተኙ የወጪ ታሪካዊ ጠላቶች ይህንን ዓላማ ከማራመድና ከመደገፍ የሚቆጠቡ አይመስሉም። ሆኖም ግን የኢትዮጵያን የቆዳ ስፋትና የህዝቧን ስብጥር ለተመለከተ አስተዋይ ይህ የሚያዋጣ አማራጭ ሊሆን ከቶ እንደማይችል ያውቃል። ቢፈልጉም እንኳን የእያንዳንዱን ጎሳ ድንበር ለመከለል በዓለም ላይ የሚገኙ የካርታ ልሂቃን ቢሰበሰቡ የሚቻላቸው ነገር አይሆንም። እያንዳንዱ ነገድ በሁሉም የአገሪቷ ክፍል ሰፍሮ ይገኛል፤ በደም፤ በጋብቻ፤ በወገንነት ተሳስሮ ለብዙ ዘመናት ኖሯል። አገሪቷን ብዙ ቦታ በጣጥሶ በድንበር ግጭት ጭቁኑ ህዝቡ እርስ በርስ የሚጨራረስበት ምክንያት ይኖራል ብሎ መገመት በጣም ያዳግታል። የተገነባውን ከማፍረስ ይልቅ ያለውን በመጠገን በእኩልነት፤ በሰላም፤ በፍቅርና በብልፅግና አብሮ መራመዱ አማራጭ የለውም የሚሉ ዘጎች ቁጥር እጅግ በጣም ያመዝናል። ስለዚህ ይህን ጥያቄ እንደአማራጭ መውሰድ አይቻልም።

(ሐ) የሚቀጥለውን መንግሥት የወጪ ኃይሎች እንዲያዘጋጁልን

ዛሬ ከወጪ ታላላቅ ኃይሎች ተጽዕኖ ወጪ የራሳችንን መንግሥት በራሳችን መመሥረት አንችልም ብለው የሚገምቱ ሰዎች ይኖራሉ። በሌላው ጎን ደግሞ እኛ ራሳችንን በራሳችን ማስተዳደር የምንችልና የብዙ ሺህ ዓመታት ልምድ ያለን ሰዎች የማንም አገር ጥገኛ መሆን አይገባንም። የወጪ ኃይሎች ሁሉም የሚቆሙት ለራሳቸው ጥቅም እንጂ ለኛ እንዳልሆነ ታሪክ ምስክራችን ነው፤ ዛሬም እኛን እያፈናቀሉ መራቶቻችንን ቀምተው ሲበለጹ እኛ በርሃብ አረንቋ እየተጠበሰን እያለቅን ነን፤ ወዘተ፤ ስለዚህ በምንም ዓይነት ወደ ቀጥታም ሆነ ተዘዋዋሪ ቅኝ ተገዥነት ውስጥ መግባት ከቶወንም አይገባንም የሚሉ ወገኖች ቁጥር እጅግ በጣም ስለሆነ ይህም እንደአማራጭ ሊወሰድ የሚችል ጉዳይ አይደለም።

(መ) የአገሩን ሠርዶ በአገሩ በሬ (ችግሮቻችንን እኛዉ በእኛዉ በህብረት መፍታት አለብን)

እላይ የተመለከቱት ሀሳቦች ጥሩ አማራጮች ሊሆኑ እንደማይችሉ ባጭሩ ለማሳየት ተሞክሯል። መፍትሔው በጎሣ ወይም በሃይማኖት ሳንከፋፈል ንጹሕ ዲሞክራሲን መገንባት ብቻ ነው። የዲሞክራሲ ግንባታ ደግሞ የወሬ ጋጋታ ሳይሆን በተግባር የሚታይ መሆን አለበት። ዲሞክራሲ ዲሞክራሲ እያሉ ከህዝብ መሸሽ አይቻልም፤ የለውጡ ባለቤት ህዝቡ ራሱ መሆን አለበትና። ህዝቡ ራሱ የፈለገውን የመምረጥና የማስወገድ መብት ሳይኖረው የዲሞክራሲ እንቅስቃሴ አለ ብሎ መገመት ይቻላል? አይቻልም፤ ራሱን ለማታለል ወይም ህዝቡን ለማጭበርበር ካልሆነ በስተቀር። በአገር ውስጥ ያለው ህዝባችን ሙሉ ሙብቱ መጠበቅ አለበት። በዓለም እንደአሸዋ የተበተነው ወገን ተመልሶ በኩራት እየኖረ ሕዝባችንን እንዲያገለግል ጥርጊያ መንገድ ማበጀት ይኖርብናል። እግዚአብሔር የሰጠንን ሰፊ የተፈጥሮ ኃብት ለወገኖቻችን ማብቃትና ርሃብን፤ ጥማትን፤ እርዛትን፤ ስደትንና እንግልትን ለማስወገድ ቆርጦ መነሳት ያስፈልጋል። ቁርጥ ያለው የዲሞክራሲና ራሱን የመቻል አማራጭ ይህን ይመስላል፤ በኔ ቅን እይታ።

፩ኛ/ መደምደሚያ

አሁንም ካለፉት ስህተቶችና ጥፋቶች መማር አንችልም ወይ?

ዛሬ በወዲቷ አገራችን ላይ ቀኑ እጨለመባት ይገኛል። ብዙም አማራጮች የሉንም።አሁን የደረሰንበት ወደቀት ህዝቡን ብቻ ሳይሆን ባለሥልጣናትንም እኩል ማሳሰብ አለበት። ሥልጣን ይመጣል፤ ይሄዳል። ገንዘብ አብሮ ጉድጓድ አይገገባም። አገር ግን ለእኛ ብቻ ሳትሆን ለሚቀጥሉትም ትወልዳል። ይኖርባታል። አያቶቻችንና ቅድመ አያቶቻችን ደማቸውን አፍስሰው አጥንታቸውን ከሰከሰው በነፃነት ያቆዩዋት ቅድስት አገር እንዴት በእኛ ዘመን እንዲህ እየተጎዳች ህልውናዋ አጠራታሪነት ውስጥ ይገባል? ምርጫውም ሆነ ኃላፊነቱ የሁላችንም መሆን ይገባዋል።

ወያኔ/ኢሕአዴግ ለዘለዓለም ሊገዛ አይችልም፤ ለሁሉም ጊዜ አለውና። በዓለም ታላቅ ዝና ያተረፉት የቀ/ኃ/ሥና በአፍሪቃ አህጉር መሬትን ያንቀጠቀጠው የደርግ መንግሥት ቀናቸው ሲደርስ እንዴት እንደመገመገሙና እንደከሰሙ መዘርዘር አይኖርብንም፤ በታሪክ ፊት ተቀምጧልና። በሩቁም በእነ አሜሪካ ለረዥም ዓመታት ሲረዱና ሲደገፉ በነበሩት በእነ ሞቡቱ፤ የሻህ ንጉሥ፤ ሆስኒ ሙባራክ፤ ወዘተ ላይ በመጨረሻ የደረሰውን ወርደት መርሳት የለብንም።

ተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶች ነን የሚሉትና በተግባር ግን የጭቆናን ዘመን የሚያራዝሙ በሙሉ ካለፉት ስህተቶች ገና ሊማሩ አልቻሉም፤ 'ድር ቢያብር አንበሳ ያስር' የተባለውን ቅዱስ አሳብ ደጋግመው መናቃቸው ያስተዛዘባል። ቁርጥ ያለ አቋም ያስፈልጋል፤ ከዛፍ ዛፍ መዝለል ይታይም አያደርስም። ለጊዜያዊ ጥቅም ጥቅሞች በርካሽ መዝገብና አገርን መሸጥ በሰማይም በምድርም ያስጠይቃል። ቀኑ ሲደርስ ራቆቻችንን ወደምድር እንደመጣን ሁሉ ራቆቻችንን ወደዚያው እንደምንመለስ አንርሳ!!!

ምርጫው ለሁላችንም ክፍት ነው፤

- ❖ **ሀብረት ማጠንከር የግድ ነው። እላይ ከተገለጸው የ2003 ዓ/ም የሀብረት ምሥረታ፤ ከፍተኛ አስተዋጽኦና አለገኝነት ብዙ መማር ይኖርብናል። አሁንም የመንፈስ እጅግ በጣም ያስፈልገናል - ከሊቅ እስከዴቂቅ ድረስ።** ካለዚያ አገራችንን ለማዳከም ወይ ለማጥፋት ለሚፈልጉት ጠላቶች መጋለቢያ በታ ሆነን እንቀራለን። በዚያ ደግሞ የሚደሰት ማንም ዜጋ ይኖራል ብዬ መገመት አልችልም። ወደ 2003 ዓ/ም ስምምነት ብንመለስ ይሻላል። ሁሉም ተቃዋሚ ድርጅቶች ተቀራርበው በዲሞክራሲ ግንባታ ላይ መተባበር ይኖርባቸዋል። እንዲያው ቁጭ ብለን ወያኔ/ኢሕአዴግ፤ አሜሪካና ሌሎች የወጪ መንግሥታት የሚቀጥለውን መንግሥት ያመቻቹልናል ብሎ መጠበቅ 'ወሃ ቅዳ ወሃ መልስ' ብቻ ነው የሚሆነው። ካሁንም ወዲያ ቆጭ ብሎ በተደጋጋሚ የሚታለል ዜጋ አይኖርም።
- ❖ የነፃ ዜና አገልግሎት ድርጅቶች/ሚዲያ ነን የሚሉት ሁሉ በቅንነት ሁሉንም ዜጎችና ድርጅቶች ማሳተፍ ይጠበቅባቸዋል። ከተሰቃዩ፤ ከተሰሩ፤ ከተሰወሩና ከተገደሉ ንፁሐን ዜጎች መካከል እየመረጡ ማቅረብና ሌሎቹን መርሳቱ የሙያ ጉድለት ስለሚሆንና ስለሚያስተዛዝብ የተሻለ ጥረት እንዲደረግ ጨምሮ ላሳሰብ እወዳለሁ።
- ❖ አገራዊ እርቀ ሰላም ማውረድ የተባረከና ቀና ተግባር ነው። ከኒልሰን 'ማዲባ' ማንዴላ ጥረቶች ትንሽ ብንማር መልካም ነው። እርሳቸው ለአገራቸው ነፃነትና ሰላም ሲሉ ከአፓርታይድ ጠላቶቻቸው ጋር እንኳን ታርቀዋል። አሁን ያለፈው አለፈ። ይቅር መባባል አለብን። ለወደፊቱ መልካም ራዕይ ፈጥረን አገራችንን ከጥፋት ማዳን አለብን። በሕዝብ ተመርጠው በሕዝብ መሃል በነፃ ሊንቀሳቀሱ የሚችሉና ሕዝባችንን ተንከባክበው አገራችንን

ወደ ጥፋት ሳይሆን ወደ ዕድገት ጎዳና ሊመሩ የሚችሉትን መሪዎች መፍጠር አለብን። በተለይ ከኤርትራ ወገኖቻችን ጋር ሰላም መፍጠር አለብን፤ ተወደደም ተጠላ የብዙ ሺህ ዓመታት የጠበቀ ትሥሥር አለንና።

- ♣ ለዚህም መፍትሔዉ ንጹሕ ዲሞክራሲን መገንባት ብቻ ነዉ።
- ♣ በዓለም እንደአሸዋ የተበተነዉ ወገን ተመልሶ በኩራት እየኖረ ሕዝባችንን እንዲያገለግል ጥርጊያ መንገድ ማበጀት ይኖርብናል።
- ♣ እግዚአብሔር የሰጠንን ሰፊ የተፈጥሮ ኃብት ለወገኖቻችን ማብቃትና ርሃብን፤ ጥማትን፤ እርዛትን፤ ስደትንና እንግልትን ለማስወገድ ቆርጦ መነሳት ያስፈልጋል።

ቸሩ አምላካችን ቅን ልቦና ይሰጠን፤ ይታረቀን፤ ወገኖቻችንና ውድ አገራችንን ይጠብቅልን፤ አሜን

.....

....